

Selma Lagerlöf 80 år.

Den 20 november fyller författarinnan Selma Lagerlöf 80 år. Selma Lagerlöfs namn är känt och beundrat ej blott i Norden och Europa utan i hela världen. Hennes böcker finnas översatta till omkr. 40 språk, och de svenska upplagorna uppgå till det svindlande talet av c:a 3.000.000 exemplar.

Selma Lagerlöf nådde för länge sedan ärans höjder. År 1909 erhöll hon Nobelpriset i litteratur, blev något senare invald i Svenska Akademien m. m. Hon har med andra ord nått så stor berömmelse, en dödlig överhuvud kan nå.

Allt detta har Selma Lagerlöf dock inte fått s. a. s. till skänks, utan det är resultatet av många mödor och otaliga strider. Många bittra misstråkningar har den frejdade författarinnan fått smaka på.

Den stränga dom, som drabbade hennes förstlingsverk Gösta Berlings saga, är ägnad att ge en uppfattning om, vilka svårigheter Selma Lagerlöf i sinom tid haft att kämpa emot. Svenska Akademiens ständige sekreterare C. D. af Wirsén, en utav samtidens mest fruktade litteraturkritiker, delgav världen sin uppfattning i följande citat: "Stackars den som är dum. Det är synd om honom var han än är. Och mest synd är det om den, som är dum och bor i Värmland".

Senare har dock denna dom kullkastats, och Selma Lagerlöf gick sin väg fram till odödlig ära och ryktbarhet. A. S.

För tjugo år sedan.

Världshistoriens blodigaste kamp hade pågått redan i fyra år och tre månader. Miljoner människor voro nedbrutna både till kropp och själ och hundratusentals hem skövlade. Dock pågick striden, kanske ännu häftigare än den gjort i början av denna vanvettiga häxdans. I skyttegravarna rörde sig gråa, utmärklade gestalter, som mera påminde om spöken än om levande människor. Allt var grått och tröstlöst.

I denna hemska omgivning, där t. o. m. jorden suckade av förtvivlan, sågo häpna krigsmän en privatbil den 7 nov. bana sig fram längs de svårframkomliga vägarna i riktning mot fronten. De hade svårt att tro sina ögon, ehuru de voro vana vid att bevittna märkliga tilldragelser. I bilen sutto fyra civilklädda män, det var de tyska fredsunderhandlarna, som voro på väg till de allierades överbefälhavare fältmarskalk Foch för att på uppdrag av sin regering anhålla om vapenstillestånd.

I morgondimman krälade bilen fram på den av granater upplöjda landsvägen in på "ingenmansland" mellan de tyska och franska stridslinjerna. Bilen förde en stor vit flagga. Några timmar innan den uppenbarade sig, hade eldgivningen på detta frontavsnitt upphört och en stund senare emotogos tyskarna av franska soldater, som förde dem till sina officerare. Den tyska delegationen, vars ledare var Erzberger, fördes till närmaste järnvägsstation och placerades i en

vagn, vars fönstergardiner voro neddragna. Tåget satte sig i rörelse, utan att tyskarna visste, vart det bar av. Slutligen stannade det mitt inne i en skog, där även ett annat tåg stod. I detta tåg hade de allierades överbefälhavare sin stab.

Erzberger anmälde den tyska delegationens ankomst, och Foch förklarade sig villig att höra tyskarna följande dag den 8 november. Till den utsatta tiden hade de fyra tyskarna anvisats plats i en salongvagn och satt sig vid ett långt bord. Strax därpå infann sig marskalk Foch, åtföljd av franska och engelska officerare. Efter en hastig presentation och kontroll av fullmakterna frågade Foch tyskarna: "Vad är orsaken till att herrarna äro här? Vad önskar Ni av mig?" Erzberger svarade, att han önskade

I Haapsalu firades Svenska dagen med ett samkväm å Elevhemmet. Programmet inleddes med psalmen "Vår Gud är oss en väldig borg". Efter det mag. Berggren hälsat de närvarande välkomna och därvid särskilt vänt sig till rektor och fru Üksti, höll eleven Stenberg föredrag om Gustav II Adolf. I ett anförande framhöll rektor Üksti det intresse Gustav II Adolf visade för Estland och att han bl. a. bestämde, att undervisningen skulle ske på landets eget språk, vilket det självständiga Estland gengäldar med att låta sin svenska minoritet få sin undervisning på sitt modersmål.

Sedan samlades man till en stunds gemytlig samvaro kring kaffebordet.

Tysklands judar få betala för attentatet.

Våldsamma förföljelser över hela riket.

Natten till förra torsdagen inleddes den svartaste dag judendomen i Tyskland hittills upplevat. Stormtrupper från det nationalsocialistiska partiet foro fram på ett fruktansvärt sätt. De judiska affärsgatorna i Berlin erbjödo på torsdagsmorgonen en förfärande anblick den tyska allmänheten var slagen av skräck. Berlin såg i den tidiga morgontimmen ut som efter ett luftbombardemang med hela stora butiksfasader förstörda och med silversaker, pälsar, möbler och artiklar av

alla slag utkastade på gatan. Redan tidigt på morgonen hade även stormtrupperna med tillhjälp av bensin och brandbomber antänt synagogorna. Ända fram till torsdagskvällen stodo alla tempel i ljusan låga och brunno ned till grunden, utan att brandkåren gjorde annat än tillsåg att elden begränsades till själva synagogorna. Hundratusentals judar ha häktats över hela riket. Även stora varuhus ha antänts.

Butikerna ha även invändigt förstörts. Det anses allmänt som fullständigt otänkbart, att judarna ånyo skola kunna öppna sina butiker. Judendomen i Tyskland står inför rena ruinen.

För tjuogo...

höra förslag om vapenstillestånd på alla fronter.

"Jag har inga förslag att göra eder" svarade Foch med isande lugn.

Villkoren för ett vapenstillestånd funnos dock och voro utarbetade av de allierade gemensamt. Sedan Erzberger meddelat, att Tyskland önskar vapenvila på grundvalen av president Wilsons förslag, upplästes de allierades villkor. Dessa voro hårda, men Foch gjorde inga eftergifter: tyskarna

hade möjlighet att antaga eller förkasta dem. Den tyska delegationen hade intet val. Hindenburg hade sagt, att armèerna behöva fred till vilket pris som helst.

Kejsardömet hade störtats, revolution hade utbrutit inom marinen i Kiel. Hela landet var till ytterlighet utarmat. Erzberger erhöill fullmakt att under-teckna vapenstilleståndet. Den 11 nov. kl. 11 f. m. inställdes elden på alla fronter...

Världskriget var slut.

Engelsk reaktion mot förföljelserna.

Parlamentssekreteraren i marindepartementet Shakespeare höll på söndagen ett tal, varvid han bl. a. uttryckte förhoppningen att tyska folket kom till insikt om, att en avspänning i förhållandet mellan England och Tyskland knappast kan gynnas av dessa exempel på otyglad våld från folkmassans sida, som förekommit i Tyskland, och förföljelse mot dem vars enda brott är att de tillhöra en annan ras. Jag kan icke tro, att de i vanliga fall korrekta tyskarna äro stolta över sitt land efter sådan manifestationer, slutade talaren.

* * *

För första gången efter sin abdikation, sammanträffade hertigen av Windsor med en av sina bröder, nämligen hertigen av Gloucester. Sammanträffandet, som var mycket hjärtligt, ägde rum i Paris

Pearl Buck fick Nobels litteraturpris.

Årets Nobelpris i litteratur har tilldelats den amerikanska författarinnan Pearl Buck.

Vetenskapsakademien beslöt att tilldela årets pris i fysik åt italienaren Enrico Fermi. Andra pris komma icke att utdelas detta år.

Smetona för fjärde gången Litauens president.

Antanas Smetona, som för fjärde gången återvälts till president, har innehaft denna post sedan 1919. Han kommer att avlägga ed den 12 december.

500.000 pund till president Atatürks begravningskostnader.

Riksdagen i Ankara anslog 500.000 turkiska pund till den avlidne presidentens begravningskostnader. På samma sammanträde hedrade 31 parlamentsledamöter med sina föredrag president Atatürks minne.

Den 21 november, dagen då Atatürk kommer att jordfästas, har förklarats som nationell sorgedag i hela Turkiet. Alla offentliga och privata företag äro stängda denna dag.

De allierade.	Mobiliserade.	Döda.	Sårade.	Tillfångat. och späril. försvunn.	Samtl. förlust.	%
Ryssland	12.000.000	1.700.000	4.950.000	2.500.000	9.100.000	76,3
Frankrike	8.410.000	1.357.000	4.266.000	537.000	6.160.800	73,3
Englang	8.904.467	908.371	2.090.212	191.652	3.190.235	35,8
Italien	5.615.000	560.000	947.000	600.000	2.197.000	39,1
U. S. A.	4.355.000	126.000	234.300	4.500	350.300	8,0
Japan	800.000	300	907	3	1.210	0,2
Rumenien	750.000	335.706	120.000	80.000	535.706	71,4
Serbien	707.343	45.000	133.148	152.958	331.106	47,8
Belgien	367.000	13.716	44.686	34.659	93.061	34,9
Grekland	230.000	5.000	21.000	1.000	27.000	11,7
Portugalien	100.000	7.222	13.751	12.318	33.291	33,3
Montenegro	50.000	3.000	10.000	7.000	20.000	40,0
	42.188.810	5.152.116	12.831.004	4.121.090	22.089.709	52,3

Centralmakterna.

Tyskland	11.000.000	1.773.700	4.216.058	1.152.800	7.142.558	64,9
Österrike						
Ungern	7.800.000	1.200.000	3.620.000	2.200.000	7.020.000	90,0
Turkiet	2.850.000	325.000	400.000	250.000	975.000	34,2
Bulgarien	1.200.000	87.500	152.390	27.029	266.919	22,2
	22.850.000	3.386.200	8.388.448	3.629.829	15.404.477	67,4
Summa:	65.038.810	8.538.315	21.219.452	7.750.919	37.494.186	57,6

“Kopparslagare“ kallades den helige Martins sjuka.

Gåsätandet har urgammal tradition. Helgonlegenden om Martin och gåsstian.

Om ni i ett samtal med en skåning skulle komma att nämna den 11:te november, skulle han säkerligen avbryta er ögonblickligen och med ett belåtet grin utropa:

— Ja se Mårtens afton de ä dou den roliaste da en haur på hela åred, för dou får en eda gous å svartsoppa.

För övrigt har man i hela mellersta Europa sedan långa tider tillbaka brukat äta gås den 11:te november och kanske även uppe i höga nordnen. Redan under heden tid lär det ha varit i bruk, och i Sverige stod väl denna sed i samband med det stora höstblotet till Odins ära, vilket försiggick i mitten av november.

Någon fixerad dag har man emellertid ej från den tiden. Det är först efter kristendomens inträde bland Europas folk, som tiden för gåsätandet faststälts till den 11:te november, St. Martins Dag.

Om detta helgon har legenden mycket att berätta. Och St:it Martins biograf, den kyrkohistoriske författaren Sulpicius Severus har tydligen hjälpt legendberättarne på traven, ty i dennes bok Vita Martini förekommer en hel del fantastiska uppgifter om underverk av högst tvivelaktig beskaffenhet.

Vad man vet om den helige Martin är att han föddes 316 i den ungerska staden Sabaria, där för övrigt kejsar Septimus Severus utropades till kejsare år 193 av de pannoniska legionerna. Den unge Martin ägnade sig först åt krigarlivet och utmärkte sig för stor begåvning och djärvhet, vilket gjorde att han på kort tid avancerade till överbefälhavare för en armé, som sändes mot Gallien.

Här skall han ha kommit i beröring med kristendomen och greps så djupt av religiös hänförelse, att han övergav krigaryrket och blev eremit. Även i denna egenskap vann han stor ryktbarhet. Hans fromhet och hans många kärleksgärningar blevo snart lika mycket

Min längtan.

*Jag längtar till
de vältrande vågornas strid,
till de brusande böljorna vilda.
Och jag drömmer om
de glittrande viddernas frid
i sommarkvällar milda.*

*Jag längtar till
de vilda vattnens storm och strid,
Jag längtar till
de glittrande viddernas frid.*

Songe.

omtalade som hans forna krigarbragder.

Ryktet spred sig vida omkring och nådde med tiden fram till biskopen i Rom, vilken till slut ville ha honom till biskop i Tours, då denna höga befattning blev ledig år 375. Ödmjuk och blygsam som den helige Martin alltid varit undanbad han sig den höga äran, men det hjälpte ej. Han skulle med eller mot sin vilja bli biskop, därom rådde full enighet bland både klerker och lekmän.

Då flydde han långt ut på landsbygden för att få vara i fred. Här kommer legenden med ett litet pikant intermezzo. Man sände ut spejare att söka honom, och då han fick under rättelse om att dessa voro hack i häl efter honom, gömde han sig i en gåsstia.

Ingen skulle ha upptäckt honom här, om icke gässen hade blivit skrämde vid hans ankomst och ställt till ett fasligt oväsen. Spejare anade oråd och gingo dit. Den fromme mannen måste nu följa med dem och låta viga sig till biskop.

Till straff för att gässen för-rådde den helige mannen, säger en gammal folktradition i Frankrike, blev det bestämt att de skola låta sitt blod den 11:te november, St:it Martins dag.

Som vi förut omnämnt är gåsätandet i november betydligt äldre och har i Frankrike antagligen stått i samband med vinskörden. Det nya vinet skulle provas i mitten av månaden, och då blev det stora festligheter, varvid även gåsstek förekom bland rätterna.

Det festades härvid så grundligt, att vad vi kalla kopparslagare på franska fått namnet Mal de St:it Martin, eller den helige Martins sjuka.

Stor brottningsseger över Tyskland.

Estland vann landskampen med resultatet 5 : 2.

Brottningslandskampen mellan Tyskland och Estland slutade med de senares överlägsna seger. Om man härvid tar hänsende till, att tyskarna äro en av världens bästa brottarnationer, så kan man med säkerhet påstå, att det var en glädjande seger för de estniska brottarna.

Landskampens “final“.

Efter brottningslandskampen mellan Estland och Tyskland, vilken ägde rum i måndags, företogo de tyska och estniska brottarna en gemensam vandring till en restuarant, för att få en pratstund bakom ett glas.

Den gemytliga samvaron kom emellertid att fördunklas av ett mellanhavande med ett judiskt bordslag.

Den i början obetydliga ordväxlingen, artade sig snart till ett formligt handgemäng. Ena parten utgjordes alltså av judar, den andra av estniska brottare. Tyskarna höllo sig på avstånd från det pinsamma slagsmålet.

Man kan ju nästan föreställa sig, hur judarna kände det i brottarnas “ramar“. Angenämt var det säkert inte. En jude var så illa därän, att han måste bäras från “slagfältet“. Även den starkare parten hade några lindrigt sårada.

Judarna lämnade därefter protesterande lokalen.

De polska arbetarna ha i dagarna återvänt till sitt hemland. De återvändande tycktes vara på gott humör. Bönderna berätta, att de polska arbetarna i allmänhet levit rätt sparsamt och sålunda ha de flesta omkr. 200 kr. på sig. En del av de kvinnliga arbetarna voro riktigt snyggt klädda och skulle ha kunnat tävla med mången stadsfröken. Sammanräknat ha nu omkr. 2400 återvänt, och över 1000 stanna kvar över vintern.

Från Europas sydligare delar trängde sig seden längre mot norr, och där vinodligen tog slut, fick skörden av andra sprithaltiga produkter ersätta vinet för att feststämningen skulle bli riktigt hög.

Bra recept.

En dansk tidning har frågat sina läsare hur det går till att bli miljonär i våra dagar. De flesta ha svarat att det går inte alls. Ett av undantagen är emellertid en optimist som skriver!

— Att bli miljonär i vår tid? Ingenting är enklare. Man går bara bort och gifter sig och får femlingar!

Hbl.

Prima PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

FENIX

DRUVAN

Föreningsgat. 7.

Engelbrekts gat. 5

Gå till den av dessa restauranger som är Eder närmast då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler. Omtyckta klubbrum.

Direktion: Aktiebolaget Malmörestauranger.

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna

Randiga och rutiga bomullstyger, Bomullsflanell, Crepe-Frottéer, Poplin. Silkesblustyg Zefyr. Bolstervar, Cover. — Coat. Jacquardbolster Kadettyg, Möbeltyg.

Clofströms

Rostfria Kokkärl
rekommenderas.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖN ÖPING Telefon 23

Randsydda skodon, Mans- och Goss kodon. Slitstarka. Goda passformer.

i allfråga J—sons skodon. Bör finnas fteErla välsorterade affärer.

GEFLE NYA STUVERIAKTIEBOLAG

Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb. Telegramadr.: Stoving. Tel. 277.

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar. Inneh: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil.

Konservfabrik för inläggning av finare anjovis och sillkonserver. Tel. 15.

Herdina Lindebergs eftr.

Inneh: Anna Sultan

Stora Torget 3. Linköping Tel. 178
1:sta kl. Konditoriserivering: Choklad, Konfekt, Bakelser och Småbröd.

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn motorn Munktell
A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK
el 197, 8 7 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vadsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär

Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.

Tel. Namnanrop. Telegramadress: Järnbirger.

Sjuntorps Aktiebolag

SJUNTORP

Rekommenderar sina välkända tillverkningar.

E. W. JUST

Blekeri-Färgeri-Meriserisation

Tel. 148 BROÅS 21 48

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

E. Nyman.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes

Utlandet

1 år Ekr 2:—

1 år Ekr. 4:—

1/2 " " 1:—

1/2 " " 2:—

GEFLE MANUFAKTUR A.-B.

'STRÖMSBRO

Utmärkta garner för fiskeriändamål
REKOMMENDERAS.

A.-B. GESTRIKLANDS YLEFABRIK

JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER

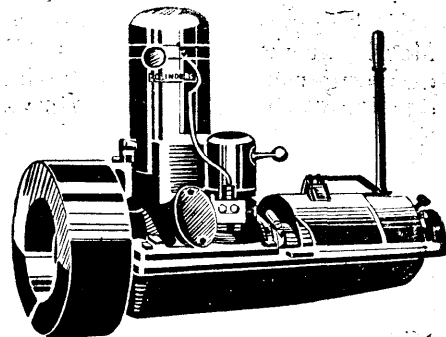
A/B C. V. HELJESTRAND, Eskilstuna

Etabl. 1808.

tillverkar RAKKNIVAR i högsta kvalitet

Den lämpligaste
motorn
för östersjöfiske!

BOLINDER'S RÅOLJEMOTOR

typ W3, 1-cyl. med backslag, 8—10 hk.

Billig i drift.

Pålitlig i alla situationer.

A.-B. BOLINDER-MUNKTELL, ESKILSTUNA, SVERIGE